

Motion till riksdagen 2008/09:C8

av **Lars Gustafsson och Eva Johnsson (kd)**
med anledning av prop. 2008/09:80

Äktenskapsfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag till en lagstiftning om en civilrättslig giftermålsbalk som reglerar giftermålets rättsliga innebörd och verkan.

Motivering

Den proposition som nu lagts fram för Sveriges riksdag kring äktenskap och vigselfrågor är inte fullständig, utan kommer att kompletteras med motioner i syfte att införa en könsneutral äktenskapsbalk i vårt land. Detta är den ordning regeringen har kommit överens om, även om konstitutionsutskottets ordförande ifrågasätter att detta ”verkligen kan anses stämma med den anda som finns i regeringsformen”.

På ett djupt olyckligt sätt har landets statsminister och vice statsminister var för sig också uttalat att förändringen innebär att bröllopsklockor ska ljuda över enkönade, homosexuella par redan före sommaren. Dels inger detta falska förhoppningar till de enkönade paren, då inget trossamfund i Sverige rent praktiskt kommer att ha hunnit göra de förändringar som skulle krävas för detta (om några sådana förändringar alls kommer att göras), dels sänder det signaler till landets troende medborgare att respekten för religionsfriheten och åtskillnaden mellan stat och kyrka brister i landets högsta ledning.

Till skillnad från utredaren Hans Regner tycks de också förutsätta att landets trossamfund anpassar sig till den sekulära definitionen av äktenskapet. Regner förutsätter tvärtom i betänkandet *Äktenskap för par med samma kön – Vigselfrågor* (SOU 2008:17) att det i och med en lagändring kommer att finnas flera olika bindande definitioner av äktenskapet i det svenska samhället (s. 228):

Lagstiftaren kan inte diktera trossamfundens uppfattningar om äktenskapet. Däremot måste lagstiftaren ha frihet att bestämma hur det rättsliga äktenskapet skall definieras med hänsyn till ett allmänt perspektiv på

Fel! Okänt namn på

äktenskapet som en viktig form för familjebildning utan att man därvid värderar hur familjebildningen bör gestalta sig. Detta kan också sägas vara den utgångspunkt från vilken ÄktB utformats när man inskränkt sig till att tillhandahålla praktiska lösningar för makarnas förhållanden sinsemellan och avstått från etiska värderingar och normer. Lagstiftarens definition av äktenskapet behöver alltså inte vara bindande för trossamfundet och medborgarna på det sättet att andra uppfattningar om äktenskapet och dess närmare innebörd är uteslutna.

Olyckligt är också att en majoritet av Sveriges riksdag och regering har för avsikt att genomföra en förändring av äktenskapets rättsliga definition så att den verklighet som historiskt åsyftats med begreppet äktenskap inte längre kommer att existera i svenskt lagrum. Insikten i den tydliga åtskillnad som måste göras mellan det rättsliga äktenskapet (äktenskapets rättsverkningar) och det sociala äktenskapet (själva den sociala samlevnaden kopplad till familjebildning) tycks också generellt ha varit svag i debatten som föregått beslutet.

Äktenskapet har så långt tillbaka vi känner den mänskliga historien varit ett såväl socialt som rättsligt erkännande av att var och en av oss, utan undantag, har ett manligt och ett kvinnligt ursprung. Ingen människa har ännu tillkommit i vårt land utan att arvsanlagen från en man och en kvinna samman-smält. Mot denna man och denna kvinna har barnet rättigheter, som i FN:s barnkonvention bl.a. uttrycks som att barnet har rätt att så långt det är möjligt få vetskap om vem denne man och denna kvinna är, och att bli omvårdad av dem. Äktenskapet mellan man och kvinna är också den samlevnadsform som bäst tillgodoser barnets intressen och rättigheter.

Nuvarande ordning fungerar väl

Om det vore så att den föreslagna förändringen av äktenskapsbalken berodde på verkliga rättsliga krav och skulle resultera i verkliga rättsliga förändringar för enkönade par vore förändringen en sak, men nu erkänner utredaren Hans Regner tvärtom att det handlar om att förändra normerna i samhället. I stället för att äktenskapet som hittills syftat till att inte minst normativt hålla fram relationen mellan en man och en kvinna i relation till deras gemensamma barn som ideal, kommer äktenskapslagstiftningen att syfta till att framhålla vikten av att samhället erkänner homosexuella parbildningar. Detta är de tankegångar utredaren Hans Regner uttryckt i såväl utredningen som offentliga uttalanden. Att på detta sätt förändra samhällets grund är mycket beklagligt, då barnets rättigheter åsidosätts för en liten vuxen minoritets högljudda krav. Detta grundläggande, starka och helt avgörande argument mot en könsneutral äktenskapsdefinition i lagstiftningen tycks många i dag inte vilja ta till sig. Inte heller i riksdag och regering har ett enda rationellt, hållbart argument presenterats som skulle motivera en så omvälvande förändring som nu föreslås.

Kristdemokraterna har i en partimotion pekat på hur vår grundläggande inställning i fråga om könsneutrala äktenskap är att nuvarande ordning fungerar väl och att den inte behöver förändras. Det föreligger heller ingen diskrimine-

ring eftersom det inte föreligger någon juridisk skillnad mellan äktenskap och partnerskap.

Tilläggas kan att det är utredaren som i sitt betänkande visat att det inte är en mänsklig rättighet för enkönade par att ingå äktenskap, och han använder sig inte heller av argumentet att nuvarande lösning med äktenskap för man–kvinna-relationer och partnerskap för enkönade relationer skulle vara diskriminerande. Att alla människor har ett lika högt och okränkbart värde innebär inte heller, vill vi framhålla, att alla relationer måste kallas äktenskap.

I dag utförs omkring hälften av alla vigslar inom något av Sveriges många trossamfund, merparten av dessa i Svenska kyrkan. Så vitt vi vet har inte några klagomål riktats emot dessa när de genom vigseln också förrättat myndighetsutövning. Trots detta har regering och riksdag inte på något sätt varit tillmötesgående inför det helt enhälliga remissyttrande som Sveriges kristna råd, dvs. Sveriges samlade kristenhet, inkom med i respons till Äktenskaps- och partnerskapsutredningens betänkande. I yttrandet sades uttryckligen att begreppet äktenskap ska bevaras för relationen mellan en man och en kvinna.

Förslag för att inte splittra samhället

I syfte att verka som en enande kraft i såväl regering och riksdag som det svenska samhället har Kristdemokraterna försökt nå en kompromiss som skulle tillgodose båda parter i frågan, dels de som vill införa en könsneutral äktenskapsbalk, dels de som vill bevara begreppet äktenskap för man–kvinna-relationer. Kristdemokraternas förslag har varit att ersätta äktenskapsbalken med en civilrättslig samlevnadsbalk som gäller lika för hetero- och homosexuella par.

I den uppkomna situationen ställer vi oss genom denna motion bakom detta förslag. Vi skulle dock förorda att begreppet ”civilrättslig giftermålsbalk” användes, då de homosexuella par som ingått partnerskap redan i dag har civilståndet gifta. Det skulle också språkligt anknyta till den giftermålsbalk som gällde innan äktenskapsbalken instiftades. I lagen bör då också förtydligas att giftermål kan ingås dels mellan en man och en kvinna, dels mellan två män eller mellan två kvinnor. Samtidigt är det då viktigt att framhålla att en sådan giftermålsbalk inte reglerar samlevnaden, utan giftermålets rättsliga innebörd, då detta är det enda som förarbetet – i form av Hans Regners utredning – utrett.

Därmed skiljer man på den strikt rättsliga ordning som staten ska reglera och äktenskapsbegreppet och kyrkornas ceremoni, som har starka filosofiska, traditionella och religiösa dimensioner. Rent praktiskt innebär det att alla par som vill gifta sig går till en myndighet och registrerar det juridiska förbundet. Därefter inramar varje par giftermålet på det sätt som de själva önskar.

Religionsfrihetens djupgående värde

Samtidigt vill vi betona vikten av att religionsfriheten respekteras. Inom trossamfundet finns i dag en stor och växande misstro mot den vigselfrihet som i

Fel! Okänt namn på

dag utlovas av regeringen, inte minst efter statsministerns och vice statsministerns uttalande. Till detta ska läggas att partiledaren för ett av oppositionens partier gått så långt att han tydligt sagt att han, när möjlighet ges, via lagstiftning vill tvinga trossamfundet att viga, med enda alternativ att vigselrätten dras in från de trossamfund som inte böjer sig för den statliga makten.

Religionsfriheten är en mänsklig rättighet. Till religionsfriheten knyter FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna även så grundläggande friheter som tanke- och samvetsfrihet. Artikel 18 i FN-deklarationen lyder:

Envar har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och att ensam eller i gemenskap med andra offentligt eller enskilt utöva sin religion eller tro genom undervisning, andaktsövningar, gudstjänst och iakttagande av religiösa sedvänjor.

I Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna framgår att var och en har rätt till religionsfrihet och att denna rätt innefattar frihet att utöva sin religion genom gudstjänst, undervisning, sedvänjor och ritualer. Enligt konventionen får inskränkningar av religionsfriheten enbart ske i lag, och de måste vara nödvändiga bl.a. med hänsyn till skyddet för allmän ordning, hälsa eller moral.

Religiösa samfund ska ha rätten att bestämma över sig själva, det är grundlagsfäst. Staten ska inte gå in och bestämma vilka som får viga sig hos de religiösa samfundet. I Regeringsformen 2, Grundläggande fri- och rättigheter, stadgas i paragraf 1 såväl yttrandefrihet som religionsfrihet. Religionsfriheten är enligt svensk grundlag en så kallad absolut rättighet. Detta innebär att religionsfriheten såsom den definieras i RF 2:1 – ”frihet att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion” – inte får inskränkas.

Äktenskapet och vigselgudstjänsten bygger inom alla religioner på en djup övertygelse. Inom såväl romersk-katolska kyrkan som de ortodoxa kyrkorna betraktas äktenskapet som ett sakrament. För samtliga trossamfund inom Sveriges kristna råd är äktenskapet per definition en förening mellan en man och en kvinna enligt deras yttrande till utredningen.

Äktenskapet och dess ingående tillhör religionsutövningen och iakttagandet av religiösa sedvänjor.

Trots detta har det av flera politiska partier och organisationer alltså framförts krav att kyrkor ska tvingas att viga par av samma kön till äktenskap, i uppenbar konflikt med deras religion och tro. Detta går inte att förena med respekt för den universella mänskliga rättighet som religionsfriheten utgör. Detta är ett mycket tungt vägande argument till att inte införa en könsneutral äktenskapsbalk.

Stockholm den 21 januari 2009

Lars Gustafsson (kd)

Eva Johnsson (kd)